

Mia Laiho kok

Kirjallinen kysymys tiemaksujen käyttöönoton valmistelusta

Eduskunnan puhemiehelle

Rinteen ja nykyään Marinin hallitusohjelmaan sisältyy kirjaus, jonka mukaan säädettäisiin laki, joka mahdollistaisi kaupunkiseutujen liikenteen hallintaan tähtäävien ruuhkamaksujen käyttöönoton. Tiemaksut ovat olleet vahvasti esillä liikenne- ja viestintäministeriön virkamiesvalmistelussa jo pidempään.

Valtio tekee maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksia (MAL) suurimpien kaupunkiseutujen kanssa, joten tiemaksujen käyttöönoton voi olettaa nousevan esiin valtion ja kaupunkiseutujen tulevaisuuden sopimusneuvotteluissa lainsäädäntöperustan sen mahdollistaessa.

Helsingin seudun MAL 2019 -suunnitelmassa nostetaan keskeisesti esiin tiemaksujen käyttöönotto pääkaupunkiseudulla. Maksujen käyttöönottoa perusteellaan yksityisautoilun käytön vähentämisellä ilmastoystävyydestä ja toisaalta myös liikennejärjestelmän rahoittamisella. Suurin osa Uudenmaan kunnista vastustaa tiemaksuja. Tiemaksut heikentäisivät kuntalaisten toimeentuloa ja vaapaata liikkumista sekä hankaloittaisivat työllistymistä ja perheiden arkea. Tiemaksut eivät ole perusteltavissa myöskään ilmastoystävyydellä liikenteen muuttuessa jatkuvasti yhä vähäpäästöisemmäksi.

Pääkaupunkiseudulla tiemaksujen käyttöönotto tarkoittaisi vuosittaisia satojen eurojen lisäkustannuksia autoa tarvitseville ihmisille. Yleensä autoa tarvitsevat tarvitsevat sitä työssäkäyntiin, jolloin tiemaksut olisivat verrattavissa työntekoon kohdistuvaan lisäveroon. HSL:n esittämässä mallissa tiemaksu olisi tavallisesti 1,5–2 euroa matkaa kohden. Kustannuksia syntyisi tällöin pääkaupunkiseutulaisille tyypillisesti 700–900 euroa vuodessa. Osalle kustannus olisi kuitenkin jopa 1 200 euroa vuodessa.

Liikenne- ja viestintäministeriön ohjauksessa oleva liikenteenohjauskonserni Traffic Management Finland Oy on aktiivinen toimija myös tieliikenteen ohjauksessa, erityisesti digitalisaation edistämiseksi. Jo konsernin perustamisen yhteydessä esitettiin epäilyksiä siitä, että yhtiössä aloitettaisiin tiemaksujen mahdollistavan teknologian suunnittelu ja käyttöönoton valmistelu.

Yhtiön aktiivisuus digitaalisen liikennetiedon keräämisessä ja kaupallisessa hyödyntämisessä herättää epäilyksen siitä, että yhtiössä oltaisiin valmistelemaan tiemaksujen käyttöönottoa ja edetäisiin teknisten ratkaisujen toteuttamisessa yhtiömuodon suojaamana, ilman poliittista keskustelua asiasta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 419/2019 vp

Onko liikenne- ja viestintäministeriössä ja sen ohjauksessa olevassa valtion erityistehtäväyhtiössä Traffic Management Finland Oy:ssä aloitettu tiemaksujen käyttöönoton valmistelu ja maksujen teknisen keräämisjärjestelmän toteuttaminen ja

jos hallitus suunnittelee veroluonteisiksi verrattavien tiemaksujen käyttöönottoa, miten hallitus aikoo turvata kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun liittyen vapaaseen liikkumiseen ja verokohteluun?

Helsingissä 20.12.2019

Mia Laiho kok